

aan de Meester
Conferentie
Lacort

copie / min
16 Jun 1888
1888

Verlaeringe der poort en de artsenen
geproponeert den Edelen Persamen, Adijfen
ende d'ynroten heerden Drepener der beyde
bisschen, Deken en Edelen en notabelen der
stede van Gendt by my Philips van Nassau
heere van St. Aldegonde inden Naam en
van wegen des Voorluytgen. Hooggeboren
heere heer Wilhelms prins van Oran-
ge van Nassau &c.

Naes voorgaende Verbodinge des dienste by aller vrent-
schap, so aan de voorgenoemde Edelen Persamen, Adijfen
en d'ynroten heeren, als oock tot de stede van Gendt
ende het gantse landt van wegen, weder Verstaelyken
genade.

Toe sijn ten oerften voorgedragen geweest, als dat wt
oorsake van sommige geschiednissen en aenschlagen in
ouderw gedaen van die van Gendt. Ende oock
in aenschien der Religieus kercken

Vele haer grootelyke berouwt hebben ende sommige
dingen zeer qualijk geduyt. Ja sommige onsedel om
het geschill der werff religie, onsedel wt dien
dat de handelingen der werff van Gendt sijn niet
wel en gerid, vusdats oock om dat sy by haer seluen
sommige onsedel quade velle ende meyninge hadden
haer verstaende dat sy sommige oorsake ende rouleur
werften vinder, hebben haer wt sonen grunde en d'ort
mantel ofte verne gesceft om te poeyen met alle
steden en gemeenten, maer gesoede prouincen te veruult
tot veruulheit en affsonderinge vande generale vrie der landt.

Maer insonderheit heeft des betyden aenschien van sijn
sonne gelycklyk hoogelyk berouwt en goperturbert wt
dien dat conueny het principaelste vooruand van dien

daertoe geslagen hebben omme aenlandinge en geuige
missen van alle persone, die in die stad van Goudt
gevoert sijn geweest / beeldenstormingen ende plonderinge
van kercken ende particuliere huysen, so van geestelicken
ysbony, als anders, waer van die van yperen ende oort
somminge van Ryssel sich berlaecht hebben aen Hoff.

Soudou dat sommige die van Goudt soosgelyck
beskuldigen, als oft sie in veldinghe van de Hooge
Overzicht sijn sulden een volcomene aenforheit
wilden smeten, en te gelieden, daer sijn naer wert en
met billigheit geen Jurisdiccie noch beuel en hebben,
het welcke sijn versonden Provincien zeer qualyt
geduyt ende gemeyn wert

Verouderde Jheronimus / dat omme godspuende der staten
van Hongaryen / een allegher particuliere steden een srijner
hebben laten vutgaten / als tot beantwordinge des genes,
dat tot een Koninghe des Religions vreden berouwen en
gerispiert was geroert met verwillinge des Raeth
ende der qualen staten. Caerme sijn de gero-
formorde Religie, mitgaderde de goud diese mannelijer
ten allerhoorste besvarende en lasterende / goudy ge-
noeg opentelken te kome / dat sijn volc oer tot een
vueringe sulden romen daer dat sijn de Religionsvnde
souden in haer landpalen villey gedroegen

Twee daer mede niet te vrede sijn / poogen oock en
vaderen, steden en lande tot haer sijn te gerriden, mit
briden y godspuende. Desolue daertoe sellentornde,
waer wt ontvrijffdelijken een grote odenisheit en
dunne en volgen een qual vorderff endel verwoestige
des gantzen landts sijnde mogen ontstaen

Om het welcke te vermeiden, sijnde sijn vort: C.
goud sijn / dat my voorge haer velden haer goet
aduis en raedt vorderende / de sarten also betragstede

als de grootvaderheit der selver is verrijft.
Daer toe sijn v. g. haer erbiedt alles te doen
wat in sijn macht is, haer biddende; dat sy ook
dat vaste vertrouwen op hem wilken hebben / dat
sy niet en sal nalaten van alles dat conghinc
sijn vermogen is en de voer instrumenten en prief-
ken te sijn den en te verkenen

Tot welken eynde sijn v. g. voor Kattsaem
aensien, dat die Goeren van Goudt die vier leden
van Vlaenderen daertoe verwilligden / dat sy een
siner Landt enige treffelycke personen deputeerden
ter aller eerste tot de onleggende steden, als daer
is Dornick, Kyssele, Douay. Utrecht St. om
en andere diergelycke

- Iste so magst sijn de vier leden daertoe niet en
wilden gelykelyck verstaen / dat ten minsten die
van Goudt het selue in haeren eygen naem deden.
Gevende den voer steden vol staverlyck te sijn:

dat de moynige de intentie van die van Vlaenderen
geconghinc en is te belotten ofte te verkenen de
verkeninge der romischor religie / maer vol ver
kenen goede vrede / ruste en condrachtichheit in
den Lande te onderkenen / ende alle de onderda-
nen Ingesetenen en Inwoonders des graeffschaps
van Vlaenderen, so veel van doene als van daer
Religie ^{te bestanden} sinder yemander enige hinder, wetzel oft
schade te doen ofte te laten geschieden in haeren
ysonen ofte goeder.

Ende naemdel dat de gelyngheit ende staet der
Landt alreder is / dat het onmogelijst vaden
kenen goede vrede en condrachtichheit te onderkenen
ten voren niet aenrijtende een Religionsvrede

ontrentmits de groote meinsten der gener die de gene
fermeerde Religie aenwarden en medelgen ..

So hebben sij gantz noodich gearst dat seluige int
woort te stellen sonder yemants medeel ende
pindere /

Wistende dat het sij den eenge en Kerste middel
en oort in alle andere landen en Provincien een
goede mede en oonderscheit aentoverst en alle
arstderonten ende misvertrauen en quaet verwo-
den wort te nemen / het welcke sonder verrorfen-
ge der parifiratie van Ghent geschieden kan
niet alleen daerom dat het eenich eynde vermen-
ende fundament der seluer parifiratie is geweest
de veroenige en goede beyde en oonderscheit vor-
bindinge der landen van herwaert ende welcke
de oemeringe ende experientie leert inde holi-
ghefriede geleges te sijn / mer oort en dat
de veroenigde parifiratie handelonde tusschen die
van hollandt en Zeelandt en doone sijn en de
andere xv provincien een dandere zijde / het sijn haer
niet oort andere sulen bodragen / geengint den xv
provincien en soest benomen (gelijck oort den de-
putatden tot die tractatie geoney last vande goude
te daerles gegoney is wat) en te rancy te verlu-
deren ende te arstderolgen sene, dat tot haer best
doele, oonderscheit ende voluact sijn / tuerken /
besaluy dat het sijn sonder medeel ofte pindere
der partien / daer sijn mede gehandelt hebben . In
welcke aensien sijn niet mer die parifiratie van
Ghent en bresten noch en verrorfen aenmenende
die vryheit van beyde religien / van die van
hollandt en Zeelandt en sonder doer / Indien sijn
die Romische Religie vilden in haer Landt aen-

indien ofte foelacten -
Diet niet te min, dat sie niet en sijn van meninghe
den anderen landen ofte stedely gevinge niet ofte
regel voor te sijn. Also sie wederom beyden
en bidden, dattint die indien sturte oort bij haer
vrijheit wil laeten en hun oort gevege regel
maten (die tot pindrie dat gemeinde vredeub sude
mogey strecken) en wil stollen.

So dan omge steden ofte provincien souden meynen, dat
sij de religie in sarten yaley niet en rinnen foelacten
sonder berorte en vredeubwingen, die en vullen
sij gevege hindren noch belotten. Hogeren allen
dat sie vullen op middelen en vroyen bodacht sijn
en voor die sandt menen, hoe dat sijn sonder
berorte de vroye religie sulley vtslijten en
blyten sonder, dervyle tot grote lijce te bodurken
staet, dat in vele plaatsen een grooten opvoer moeghe
daermit ryst. In adusen, dat ^{alder} soewel die
vander religie der grootste loep, niet en sijn /
nochtan so rannen sijn sonder berorte het oer
ritie vander religie niet wel bouwen / waer
door datmen geslagen is te vallen in onseinghe
en dinst, dromen souden alle dingen behoort
te sijn.

Diet niet te min, laetende dit in sijn vrede
en int gerichte der gevege, die in haeren steden
en landen allerbest daer vey kinnen ryst
sonder haer meninghe sijn, dat in alle gevallen
en in veltten vryte, dat haer de provincien
oort daerme respicieren tot haer oigen rust en
voluerey / dat sijn niet te min onder olt andere
een vaste vredeubwylste belofte ende verbrinte

nisse markteden van malranden en des beoersaek
niet te sijden / maer volde oer deen by deen
andere goet ode bloet op te sijden tot ge-
meine bestjoringe verser leuey, vaderlandt
noude exempel van Duytschland ende andere
oeygendo prouincien, daer, niet te gesaender het
ouderheit der religien / si met malranden
vredsamelyc en in alle stilling en vrendschap
handelen en leuey.

Judien dat de vorige steden en prouincien daer toe
vermaent versende commissie welch verstaen / so
sijt liestlyc te sijden sijn datmen Hollant,
Zeelandt vrieslandt, Gelderlandt vterst en
andere landen oer daer toe sal bringen.

Daerom bidt sijn v. g. de vorige haren
soer sordelyc, dat si de sachte willen
met alle niet bouwen en tey alleroverstey,
eigene vorgeoyt in int werck stellen / als de
sachte goet langer verstellen en van gelyden.

Te en andere op dat si oone ydelijck raerlyc
te sijden gonen / dat haer grondt ende meyninge
goet ende opwert in / strerfende alleen tot
verserkinge en voluadert des landts en niet tot
opvoedinge van eenige onruste / oproer ofte andere
ongeschiededey / dat si willen dadelyc straffen
de misjey en mischandelingen der gonen die
haere commissie en schuldige plijst in te yperen
hebben overtredey en haer tot planderen / rouwey
ende boeldestormey begonen / waerdoor, outwijf
selyc veel arstordourken en suspicien / diemen
andere heeft op die van Goudt / sulley woe
genomen worden.

de daerbonden, dat sin hertogemaal haer
of aen en mensch eenige gevrustige saken
verdoor yemandt in sin iurisdiction moeghe
verrotet worden ofte eenige indringent
ne geuvert) onder godde correspondencie met
de Hooge Overheit als namluyt ^{van} bynder alle
de gualen staten te honden ofte oortmet
in. g. is in hem vertrouwen, dat hy de
oerke te wylte meynit / also hy sijn aen haer
rfsot / op dat sey yegelyk moerken may, dat
de Hooge Overheit mit en verayden / noch
verfelen vullen opvroep tot hooren van
den lander / also ^{hy} van haer quodvullige
wort nagesegt.

17
Voor het tweede point. Bogaert sijn ^{commissie} 2. 5.
dat also den hertoge van Anjou des ^{van}
vratkuyt breeder in onlaere binney herten
in hengen gerouwe it, en deson dardt efft
moerke sone gesandten sijn sal, en mit
de gualen staten te handelen. By oort haer
godepntoerde naer Antwerpen mit beherlyken
volmacht ende procuratie vullen sijn / op
dat alle saken ordentlyk ende mit goeder
ooudracht mogen toegae.

18
Ten lasten / also den vtersten met des eynde
in verrijfende een grote ende moerdelijke
sone van poyngen / gelyk als de voorsz. jaeren
hebben slaerlyk mogen vortfaen wt des brouwe
der generalen staten en des graue van Bossut
en dat het grootelyc te vreesen staet sijn

nijde markteden van malrandoren en des broersfakke
niet te sijden / maer volde oer deen by den
andere goet oer bloot op te stellen tot ge-
meine bestgeringde vnsorb liene, vaderlandt
wonder exempel van Duytschlandt onder andere
deggende provincien, daer, niet te gestandte het
ouderheit der religien / si met malrandoren
vredsamelyk en in alle stillighe en vrendtschap
handelen en leuen.

Indien dat de vorge steden en provincien daer toe
vermaent worden eenigzint welch verstaen / so
selt liestlyk te sijden sijn datmen Hollandt,
Zeelandt vnschlandt, Gelderlandt vtwist en
andere landen voort daer toe sal bringen.

Daerom bidt sijn v. g. de vorgevande heeren
der sordelyk dat si de sachte willen
met alle niet beuustigen en tey alleroversten,
egone vorgegontid in vort stellen / als de
sachte goet langer vrtstellen en van gelyden.

Te en andere op dat si oony ydelijker slaerlyk
te sden geuen / dat haer grondt onder meyninge
goet ende opwert is / vrtfonde allor tot
versorbonge en voluadte des landts en niet tot
opvoedinge van eenige onruste / oproer ofte andere
ongeschiedheden / dat si villey dadelijk straffen
de misdien en misdandelingen der gouwe die
haere remissie en schuldige plicht in te yperen
hebben overtreden en haer tot plonderen / rouwen
ende beeldestormen begenen / waerdoor ontwijf-
selyk veel arystordanten en suspicien / diens
andere heeft op die van Goudt / sulley vort
genomen worden.

Inde daerbondenen, dat sie herwaerwel haer
niet en en wouen eenige geveestige saken
(daerdoor yemant in sijn iurisdictione moeghe
verrentet worden ofte eenige indringent
inne geueert) onder godde verroffendene met
de Hooge Overheit als namluyt ^{vanden} Altes
en de gualen staten te honden ofte oortmet
sijn. g. so sijn hem vertrouwen, dat hy de
saken te wylte meynit / alsoe hy sijn en haer
verriet / op dat en yegelyt mercken may, dat
sijn de Hooge Overheit niet en veruytten / noch
haerseluen wille op ⁱⁿ verwerpen tot heeren van
den lande / alsoe hy ⁱⁿ van haer quadenwillige
wert nagesegt.

Voor het tweede point. Verzoekt sijn ^{coning} v. 6.
dat alsoe den hertoge van Anjou des ^{van}
vertruyt broeder in sulcne binden herten
in hemden gerouwen is, en desden dach oft
merken sijn gesandten sijnken sal, en niet
de gualen staten te handelen. Sijn oort haer
godeputeerde naar Antwerpen met behaerlycke
volmacht ende procuratie wille sijnken / op
dat alle saken ordentlyc ende met goeder
oouderheit mogen toeghen.

Ten lesten / alsoe den versterken met des heeren
in veruytende een grote ende merkelycke
sijn van penningen / gelyc als de voorsz heeren
hebben slaerlyc mogen verstaen wt des brennen
der generalen staten en des grauen van Hesse
en dat het grootelyc te vreesen staet sijn

alst meyder in inue en vifict dat onse legor
vay selffo schyden en vgaen sal ofte inder
landey tot eenre onbegelycke schade, rouwinge
en plunderinge vallen, ofte oock sijn tot der
vruandt begaeney tot vcorste vordriff, v-
woestinge en ruine der gantse landey.

So bidtse sijn v. g. sver Hoogelyck / dat sy
dors de faorte vullen besetigen en met
de middelen, die sijn Godt verlaent heeft,
haer vaderlandt in desey Hoogen met te
hulpe komen, bewijst haeren goeder vuer
also sy tot noch toe gedawy hebben. Ende
vde over haer seluen veel bouwen, day dat
sy come so faerdelycke desolatie vallen ver-
vacht, in sonderly in desey tyt daer
ont nu Godt der haere de handt sijn
dellycke viedet en met onbegelycke gunste
vuse serte vooerspooding maect / hebbende
ont nu onlaere so in Hoegen als int landt
vay onvrysel eenige steden van grooter impor-
tation voderen in landey gestelt, So dat
te Hoegen is so een yegelyck sijn beste in vult
doer / dat wy met Godt hulpe des ryck
in vortey tyt sulley ontsagen sijn vorderen,
ende onse vaderlandt in haer vorige vrede
vooerspoot en vvolueret sijn flouren. D. vvelck
de Heere vil geuen. en daertoe sijn v. g.
sijn vvederom orbidedt met all egene dat in
sijner macht is. Biddede de vringe haeren dat sy oock
vay haer vreyer sverinne haer van haere schuldi-
ge ende beswerycke plijst tot haer vaderlandt
vullen quytten. Gepronouert tot Goudt Inden
haert en vgaeringe verdinge haeren desey xxvij. Julio
1570.

